

Statens vegvesen

VIKEN FYLKESKommune
Postboks 220
1702 SARPSBORG

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Konstantin Stensbak-Friesen /
41 104865

Vår referanse:
20/138190-1

Deres referanse:

Vår dato:
31.07.2020

E18 Lysaker – Ramstadsletta – faglig grunnlag for nye garantivedtak

Vi viser til Prop. 38 S (2019–2020), Innst. 393 S (2019–2020) Utbygging og finansiering av E18 Lysaker–Ramstadsletta i Akershus og vedtak i Stortinget av 19. juni 2020.

Stortingets vedtak lyder som følger:

1. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å gjennomføre prosjektet E18 Lysaker–Ramstadsletta innenfor en kostnadsramme på 17,4 mrd. 2019–kroner.
2. Under forutsetning av at det gjennom godkjent vedtak stilles tilstrekkelig lokal garanti for et bompengelån, samtykker Stortinget i at bompengeselskapet får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiering av utbyggingen av E18 Lysaker–Ramstadsletta i Viken. Vilkårene fremgår av denne proposisjonen, med de endringer og presiseringer som fremkommer i brev av 29. mai 2020 fra samferdselsministeren.
3. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

Samferdselsdepartementet har i vedlagte brev av 29. juli 2020 delegert ovennevnte fullmakter til Statens vegvesen.

Som det går frem av pkt. 2 i Stortingets vedtak har Stortinget samtykket i at utbyggingen av E18 Lysaker – Ramstadsletta skal delfinansieres med bompenger, med de endringer og presiseringer som fremkommer av samferdselsministerens brev av 29. mai 2020. I Stortingets vedtak legges det imidlertid til grunn at det gjennom godkjent vedtak stilles tilstrekkelig lokal garanti for bompengeselskapets lån. Siden Viken fylkeskommune 13. februar 2020 valgte å trekke garantien for prosjektet som ble vedtatt av Akershus fylkesting 22. oktober 2018, er det behov for å få på plass nye lokale garantivedtak for å sikre gjennomføring av det justerte alternativet for E18 Lysaker–Ramstadsletta.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Samferdselsdepartementet har bedt Statens vegvesen om å utarbeide faglig grunnlag for lokale garantivedtak og oversende det til behandling hos lokale parter.

Det er i vedtakene fra Stortinget ikke spesifisert om det er fylkeskommunen og/eller berørte kommuner som skal stille garantier for bompengeselskapets lån. De fylkeskommunale og kommunale lånegarantiene er i utgangspunktet likestilt i avtalene med Samferdselsdepartementet og de regionale bompengeselskapene. Det betyr at både fylkeskommunene og kommunene kan garantere for bompengeselskapets lån. Vi kan heller ikke se at det er noen forskjeller mellom den fylkeskommunale og den kommunale garantien når det gjelder hvilke rentebetingelser bompengeselskapet kan få på sine lån i markedet. Det vil si at bompengeselskapene sannsynligvis kan få like gode rentebetingelser på sine lån med kommunal garanti som med fylkeskommunal garanti, så lenge det er en selvskyldnergaranti. Statens vegvesen legger til grunn at det vil være opp til Viken fylkeskommune sammen med Bærum og Asker kommuner å eventuelt finne en egnet fordeling av garantiansvaret, under forutsetningen av at det samlede garantibeløpet er tilstrekkelig for at bompengeselskapet skal kunne finansiere sin andel av investeringene på E18 Lysaker – Ramstadsletta.

Vi har i det følgende oppdatert bompeng- og følsomhetsberegningene for prosjektet i samsvar med de endringer og presiseringer som fremkommer av samferdselsministerens brev av 29. mai 2020, og beregnet det samlede garantibeløpet for bompengeselskapets lån på nytt. Våre beregninger viser at det justerte finansieringsopplegget for E18 Lysaker – Ramstadsletta er robust for ugunstige endringer i sentrale forutsetninger i finansieringsplanen, og at det samlede garantibeløpet for bompengelånet vil være på 16,6 mrd. kr. Det betyr at lokale lånegarantier for et bompengelån på til sammen 16,6 mrd. kr vil være tilstrekkelig for å kunne gjennomføre prosjektet innenfor de rammene som er gitt i Prop. 38 S (2019–2020), med de endringer og presiseringer som fremkommer i brev av 29. mai 2020 fra samferdselsministeren.

Med bakgrunn av ovennevnte ber Statens vegvesen Viken fylkeskommune, og eventuelt Bærum og Asker kommuner, om å fatte nødvendige garantivedtak for bompengeselskapets lån på til sammen på 16,6 mrd. kr. For å sikre mest mulig effektiv godkjenningsprosess av garantivedtakene, anbefales det at ordlyden i vedtakene er i samsvar med Statens vegvesens forslag under.

Oppdaterte bompengeberegninger

Med unntak av garantibeløpet som skal beregnes og oppgis i løpende kroner, er alle beløp i beregningene under oppgitt i 2019-kr.

Det endrede opplegget for E18 Lysaker – Ramstadsletta er nærmere beskrevet i ovennevnte brev fra samferdselsministeren, jf. vedlegg 6 til Innst. 393 S (2019–2020). Sammenlignet med det som ble lagt til grunn i Prop. 38 S (2019–2020), innebærer det endrede opplegget for prosjektet følgende endringer i basisforutsetninger for finansieringsplanen:

- Forventet prosjektkostnad reduseres med om lag 800 mill. kr, fra 16 300 mill. kr til om lag 15 500 mill. kr. I samsvar med Prop. 38 S (2019–2020) vil en slik

kostnadsbesparelse bli fordelt mellom staten og bompengeselskapet etter samme prosentvise fordeling som innenfor styringsrammen. Det betyr at bompengeselskapets bidrag til prosjektet vil bli redusert med 530 mill. kr, fra 10 770 mill. kr til 10 240 mill. kr, mens det statlige bidraget til prosjektet reduseres med 270 mill. kr, fra 5 500 mil. kr til 5 230 mill. kr. Bidraget fra Oslopakke 3 på 30 mill. kr holdes uendret.

- Gjennomsnittstaksten reduseres med 15 pst. fra 23 kr til om lag 19,6 kr. Med dagens andel nullutslippskjøretøy på om lag 20 pst. tilsier dette grunntakster uten rabatt på om lag 26 kr for takstgruppe 1 og om lag 52 kr for takstgruppe 2. Dersom andelen nullutslippskjøretøy øker til om lag 50 pst., anslås takstene til om lag 36 kr for takstgruppe 1 og om lag 72 kr for takstgruppe 2.
- ÅDT i bomstasjonene reduseres med 5 pst. fra om lag 131 000 kjøretøy til om lag 124 000 kjøretøy.
- Ordinær innkrevningstid utvides fra 15 til inntil 20 år. Det betyr at innkrevningstiden kan forlenges til maksimalt 25 år dersom bompengeselskapets økonomi blir svakere enn forventet.
- Forutsetningene for trafikkvekst, lånerente, innskuddsrente, årlig prisstigning og årlige innkrevings- og driftskostnader er ellers de samme som i Prop. 38 S (2019–2020), jf. kap. 5.

Med det justerte opplegget er bompengeperioden beregnet til om lag 18 år. Brutto bompengeinntekter er beregnet til 16 880 mill. kr. Innkrevingskostnader er beregnet til om lag 870 mill. kr, mens finansieringskostnader (netto rentekostnader) er beregnet til om lag 5 770 mill. kr.

Oppdaterte følsomhetsberegninger

Følsomheten og risikoen i bompengeprojektet må være kjent før de lokale myndighetene gjør vedtak om lånegarantier. I det følgende har vi derfor oppdatert følsomhetsberegningene i Prop. 38 S (2019–2020) for å synliggjøre risikoen i prosjektet med det justerte opplegget.

Det er regnet på et optimistisk alternativ med følgende endrede forutsetninger i forhold til basialternativet over:

- ÅDT i åpningsåret øker med 2 pst.
- Lånerenten reduseres fra 5,5 pst. til 3 pst. de første 10 årene.

Med disse forutsetningene er bompengeperioden beregnet til om lag 15 år, dvs. en reduksjon på lag 3 år. Alternativt kan gjennomsnittstaksten reduseres med om lag 2,5 kr fra 19,6 til 17,1 kr.

Det er også regnet på et pessimistisk alternativ med følgende endrede forutsetninger i forhold til basialternativet over:

- Bompengeselskapet dekker sin andel (dvs. om lag 66 pst.) av en kostnadsøkning opp til kostnadsrammen. Som det går frem av pkt. 1 i Stortingets vedtak, er kostnadsrammen for prosjektet fastsatt til 17,4 mrd. kr.

- Gjennomsnittstaksten øker med 20 pst. ut over prisstigningen etter to år. I tråd med forutsetningene i Prop. 38 S (2019–2020) legger vi til grunn at det er beregnet gjennomsnittstakst i proposisjonen – dvs. en gjennomsnittstakst på 23 kr i 2019–prisnivå – som vil bli benyttet som grunnlag for justering av takstene dersom økonomien i prosjektet blir svakere enn forventet.
- ÅDT reduseres med ytterligere 10 pst. som følge av denne takstøkningen.
- Årlig trafikkvekst blir redusert til 0 pst. fra 2030.

Med disse forutsetningene er bompengeperioden beregnet til om lag 25 år. Følsomhetsberegningene viser at det justerte finansieringsopplegget for E18 Lysaker–Ramstadsletta er robust for ugunstige endringer i sentrale forutsetninger for finansieringsplanen.

Oppdaterte beregninger av garantibeløpet og forslag til lokale garantivedtak

Lånegarantien må ta høyde for ugunstig utvikling i forutsetningen for bompengefinansieringen. I tråd med vanlig praksis har vi derfor beregnet garantibeløpet med utgangspunkt i det pessimistiske alternativet. Bompengeselskapets maksimale bompengegjeld i det pessimistiske alternativet er beregnet til om lag 15,1 mrd. kr. Med tillegg av 10 pst. av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger, gir dette et samlet garantibeløp på om lag 16,6 mrd. kr. Det betyr at lokale lånegarantier for et bompengelån på til sammen 16,6 mrd. kr vil være tilstrekkelig for å kunne gjennomføre prosjektet innenfor de rammene som er gitt i Prop. 38 S (2019–2020), med de endringer og presiseringer som fremkommer i brev av 29. mai 2020 fra samferdselsministeren.

Den fylkeskommunale garantien må på vanlig måte godkjennes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, mens den kommunale garantien må godkjennes av fylkesmannen i Viken.

Vi viser til at garantibeløpet i Akershus fylkeskommunens garantivedtak av 22. oktober 2018 ved en feiltakelse ble oppgitt i faste kroner. Vi gjør oppmerksom på at beløpene i de lokale garantivedtakene skal oppgis i løpende kroner (dvs. det skal bare stå *kr*) fordi bompengeselskapets lån gis i løpende kroner og ikke faste kroner.

På bakgrunn av ovennevnte anbefaler Statens vegvesen at det fattes følgende vedtak:

- Alt. 1. Forslag til vedtak dersom bare Viken fylkeskommune garanterer for bompengeselskapets lån:
  - *Under forutsetning av Kommunal- og moderniseringsdepartementets godkjenning, garanterer Viken fylkeskommune ved selvskyldnerkausjon for et maksimalt låneopptak for bompengeselskapet, begrenset oppad til 15,1 mrd. kr for prosjektet E18 Lysaker – Ramstadsletta, med tillegg av 10 % av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger. Det samlede garantibeløpet blir følgelig 16,6 mrd. kr.*

Garantisten har rett til å sikre garantiene med 1. prioritets pant i prosjektselskapets rettigheter til å innkreve bompenger.

- *Garantien gjelder fra første opptrekk på finansieringen i forbindelse med rekvisisjoner fra Statens vegvesen i byggeperioden, og gjennom innkrevingsperioden på 20 år. Innkrevingsperioden kan i særskilte tilfeller forlenges med inntil fem år. I tillegg skal garantien gjelde inntil to år, jf. garantiforskriftenes § 3. Samlet garantitid blir, inkludert byggeperioden, på inntil 34 år fra første opptrekk på finansieringen i forbindelse med rekvisisjoner fra Statens vegvesen.*
  - *Garantistens utlegg kan dekkes gjennom en økning av gjennomsnittstaksten med inntil 20 % utover den beregnede gjennomsnittstaksten på 23 kr i 2019-prisnivå som er forutsatt i Prop. 38 S (2019–2020) og en forlengelse av den ordinære bompengeperioden med inntil 5 år til maksimalt 25 år. Garantien gjelder inntil bompengeselskapets gjeld er nedbetalt og reduseres i takt med nedbetalingen av lånet.*
- Alt. 2. Forslag til vedtak dersom garantiansvaret deles mellom Viken fylkeskommune og en eller flere berørte kommuner:
- *Under forutsetning av Kommunal- og moderniseringsdepartementets godkjenning, garanterer [Viken fylkeskommune og Bærum og/eller Asker kommuner] ved selvskyldnerkausjon for et maksimalt låneopptak for bompengeselskapet, begrenset oppad til 15,1 mrd. kr, fordelt med XX mrd. kr på Viken fylkeskommune og XX mrd. kr på Bærum kommune og/eller XX mrd. kr på Asker kommune, for hele prosjektet E18 Lysaker – Ramstadsletta, med tillegg av 10 % av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger.*

Det samlede garantibeløpet blir følgelig XX mrd. kr på Viken Fylkeskommune og XX mrd. kr på Bærum kommune og/eller XX mrd. kr på Asker kommune. Garantistene har rett til å sikre garantiene med 1. prioritets pant i prosjektselskapets rettigheter til å innkreve bompenger.

- *Garantien gjelder fra første opptrekk på finansieringen i forbindelse med rekvisisjoner fra Statens vegvesen i byggeperioden, og gjennom innkrevingsperioden på 20 år. Innkrevingsperioden kan i særskilte tilfeller forlenges med inntil fem år. I tillegg skal garantien gjelde inntil to år, jf. garantiforskriftenes § 3. Samlet garantitid blir, inkludert byggeperioden, på inntil 34 år fra første opptrekk på finansieringen i forbindelse med rekvisisjoner fra Statens vegvesen.*
- *Garantistenes utlegg kan dekkes gjennom en økning av gjennomsnittstaksten med inntil 20 % utover den beregnede gjennomsnittstaksten på 23 kr i 2019-prisnivå som er forutsatt i Prop. 38 S (2019–2020) og en forlengelse av den*

ordinære bompengerperioden med inntil 5 år til maksimalt 25 år. Garantien gjelder inntil bompengeselskapets gjeld er nedbetalt og reduseres i takt med nedbetalingen av lånet.

Økonomi- og virksomhetsstyring
Med hilsen

Bjørne Grimsrud
direktør

Konstantin Stensbak-Friesen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

ASKER KOMMUNE, Katrineåsveien 20, 3440 RØYKEN

BÆRUM KOMMUNE, Postboks 700, 1304 SANDVIKA

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET, Postboks 8010 DEP, 0030 OSLO

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Deres ref

Vår ref

Dato

18/185-119

29. juli 2020

Prop. 38 S (2019-2020) - garantivedtak

Samferdselsdepartementet viser til Prop. 38 S (2019-2020), *Utbygging og finansiering av E18 Lysaker-Ramstadsletta i Akershus* og Innst. 393 S (2019-2020).

Stortinget fattet 19. juni 2020 følgende vedtak i saken:

1. *Samferdselsdepartementet får fullmakt til å gjennomføre prosjektet E18 Lysaker–Ramstadsletta innenfor en kostnadsramme på 17,4 mrd. 2019-kroner.*
2. *Under forutsetning av at det gjennom godkjent vedtak stilles tilstrekkelig lokal garanti for et bompengelån, samtykker Stortinget i at bompengeselskapet får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiering av utbyggingen av E18 Lysaker–Ramstadsletta i Viken. Vilåårene fremgår av denne proposisjonen, med de endringer og presiseringer som fremkommer i brev av 29. mai 2020 fra samferdselsministeren.*
3. *Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.*

Samferdselsdepartementet vil med dette delegere nevnte fullmakter til Statens vegvesen.

Som det fremgår av pkt 2 er det en forutsetning at det gjennom godkjent vedtak stilles lokal garanti for et bompengelån. Samferdselsdepartementet ber med dette Statens vegvesen om å utarbeide et faglig grunnlag for lokale garantivedtak og oversende det til behandling hos lokale parter.

Med hilsen

Hans Einar Nerhus (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Anders Martin Fon
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndsrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Veg-, by- og
trafikksikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Anders Martin Fon
22 24 83 05